

**CURRENT STATUS OF MEASUREMENT SKILL DEVELOPMENT FOR 5-6
YEAR OLD CHILDREN IN MATH FAMILIARIZATION ACTIVITIES AT SOME
KINDERGARTENS IN TUYEN QUANG CITY**

Nguyen Thi Huong

Tan Trao University, Viet Nam

Email address: huongkienctq@gmail.com

<https://doi.org/10.51453/2354-1431/2024/1279>

Article info

Received: 13/10/2024

Revised: 15/11/2024

Accepted: 26/12/2024

Keywords:

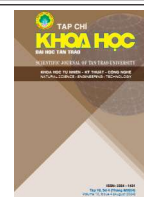
Develop, Measurement

Skills, 5-6 year olds,

Get familiar with math

Abstract:

Developing measurement skills for children contributes to the development of stability in size perception, forming the skill of distinguishing size as a sign of an object, developing language thinking, forming the need to recognize, creating the basis for mastering size as a mathematical concept later on. For 5-6 year old children, practicing measurement skills is very necessary in the process of teaching children to get acquainted with math in preschools. Therefore, the article focuses on studying the current situation of developing measurement skills for 5-6 year old children in math familiarization activities in some preschools in Tuyen Quang city. The study was conducted on 30 teachers and 120 children at Sao Mai preschool, Hoa Sen preschool, Tuyen Quang city. The study surveyed the current situation of teachers' awareness of developing measurement skills for 5-6 year old children in math familiarization activities in preschools. The study surveyed the level of measurement skills of 5-6 year old children in math familiarization activities. The study was conducted using the observation method and the investigation method using Questionnaire, in-depth interview method and mathematical statistics method to collect data, analyze and evaluate the current status of research results are the basis for proposing measures to develop measurement skills for 5-6 year old children in advanced math familiarization activities..

THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG ĐO LƯỜNG CHO TRẺ 5-6 TUỔI TRONG HOẠT ĐỘNG LÀM QUEN VỚI TOÁN Ở MỘT SỐ TRƯỜNG MẦM NON TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ TUYẾN QUANG

Nguyễn Thị Hương

Trường Đại học Tân Trào, Việt Nam

Địa chỉ email: huongkienctq@gmail.com

<https://doi.org/10.51453/2354-1431/2024/1279>

Thông tin bài viết

Ngày nhận bài: 13/10/2024

Ngày sửa bài: 15/11/2024

Ngày duyệt đăng: 26/12/2024

Từ khóa:

Phát triển, kỹ năng đo lường, trẻ 5-6 tuổi, làm quen với toán

Tóm tắt

Phát triển kỹ năng đo lường cho trẻ góp phần phát triển tính ổn định sự tri giác kích thước, hình thành kỹ năng phân biệt kích thước như một dấu hiệu của vật thể, phát triển tư duy, ngôn ngữ, hình thành nhu cầu nhận biết, tạo cơ sở cho việc nắm vững kích thước như một khái niệm toán học sau này. Trẻ 5-6 tuổi việc rèn kỹ năng đo lường là rất cần thiết trong quá trình dạy trẻ làm quen với toán ở trường mầm non. Chính vì vậy, bài báo tập trung nghiên cứu thực trạng phát triển kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán ở một số trường mầm non trên địa bàn thành phố Tuyên Quang. Nghiên cứu được tiến hành khảo sát trên 30 giáo viên và 120 trẻ ở Trường mầm non Sao mai, Trường mầm non Hoa Sen, thành phố Tuyên Quang; khảo sát thực trạng nhận thức của giáo viên về việc phát triển kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán ở trường mầm non; Khảo sát mức độ kỹ năng đo lường của trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán. Nghiên cứu được thực hiện bằng phương pháp quan sát, phương pháp điều tra bằng phiếu hỏi, phương pháp phỏng vấn sâu và phương pháp thống kê toán học để thu thập số liệu, phân tích, đánh giá thực trạng. Kết quả nghiên cứu chính là cơ sở đề xuất biện pháp phát triển kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán được nâng cao.

1. Giới thiệu

Việc cho trẻ làm quen với kích thước và dạy trẻ kỹ năng đo lường đơn giản là một trong những nhiệm vụ giáo dục cảm giác và giáo dục trí tuệ quan trọng cho trẻ lứa tuổi mẫu giáo. Việc trẻ nắm được biện pháp đo lường ở lứa tuổi mầm non có ảnh hưởng tới sự xuất hiện những yếu tố của hoạt động học tập. Trẻ học cách nắm được mục đích của hoạt động, tuân theo luật, nắm được tính chất và trình tự diễn ra các thao tác, biết giải quyết nhiệm vụ thực tiễn và học tập một cách đồng thời. Việc học đo còn dạy trẻ thực hiện nhiệm vụ được giao một cách chính xác và cẩn thận. Trong trường mầm non, hoạt động đo có tính chất đơn giản nhưng nó bổ ích đối với việc giải quyết các nhiệm vụ phát triển và củng cố những biểu tượng toán học cho trẻ, nó giúp trẻ nhận biết các mối liên hệ, mối quan hệ và sự phụ thuộc toán học dưới hình thức phù hợp. Trên cơ sở của việc học đo mà trẻ nắm được chức năng mới của các con số, điều đó có tác dụng mở rộng và làm sâu sắc hơn biểu tượng về con số cho trẻ. Quá trình đo không chỉ làm phong phú hơn những biểu tượng về số lượng mà cả những biểu tượng về không gian của trẻ. Hơn nữa, việc dạy trẻ phép đo sẽ chuẩn bị giúp trẻ nắm được các phép đơn giản như: thêm, bớt... Các bài luyện tập đo là các cơ hội để trẻ thu được các con số kết quả, các con số đó lại được sử dụng đặt và giải quyết các nhiệm vụ khác

Đổi mới giáo dục phổ thông ngày nay đòi hỏi phải tạo ra sự kế thừa trong nội dung và phương pháp dạy học đo cho trẻ mẫu giáo và học sinh tiểu học. Như vậy, việc đo các đối tượng bằng thước đo ước lệ khác nhau giúp trẻ làm quen với các đơn vị đo được quy định mà trẻ sẽ lĩnh hội ở trường phổ thông. Do đó, việc dạy trẻ kỹ năng đo có một vị trí đặc biệt quan trọng, đặt nền móng cho sự phát triển tư duy, năng lực nhận biết của trẻ, góp phần vào sự phát triển toàn diện nhân cách và chuẩn bị cho trẻ đến trường phổ.

2. Lịch sử nghiên cứu

Từ buổi sơ khai của lịch sử loài người, trong quá trình lao động và giao tiếp, con người đã phải thực hiện phép đo lường. Đo lường là phép so sánh

một đại lượng nào đó với một chuẩn đã biết, và kết quả đo đưa ra các con số để đánh giá.

Trên thế giới có nhiều nhà Tâm lý học giáo dục nghiên cứu về vai trò, ý nghĩa của việc hình thành cho trẻ những yếu tố của hoạt động đo đạc nhằm giúp trẻ xác định kích thước của các vật xung quanh trẻ một cách chính xác hơn

Trong những công trình nghiên cứu dưới sự hướng dẫn của A.V.Gapôrôdest và A.P.Usôva đã khẳng định vai trò đặc biệt quan trọng của việc rèn luyện ở trẻ những phương thức khảo sát khái quát về hình thức đồ vật như màu sắc, kích thước, có ý nghĩa to lớn đối với việc mở rộng các quá trình tư duy của trẻ (Dẫn theo Hoàng Tinh 2015)

Thế kỷ XVII – XIX, Các nhà giáo dục J.A.Komensky, J.H. Pestalozzi, K.Đ. Usinxki, L.n. Tolxtoi... trong công trình nghiên cứu của mình đã đề cập đến vấn đề nội dung và phương pháp dạy trẻ học tính toán và hình thành biểu tượng về kích thước cho trẻ mầm non. Các nhà giáo dục này xuất phát từ nhu cầu thực tiễn đều cho rằng nhất thiết phải chuẩn bị cho trẻ lĩnh hội kiến thức toán học nói chung và kiến thức đo lường nói riêng.

Grube (người Đức) và Pestalosu (người Thụy Điển) thế kỷ XIX đã đánh dấu bước ngoặt quan trọng trong việc dạy toán cho trẻ với việc sử dụng các phương pháp mô phỏng. hai ông nhấn mạnh vai trò của trực quan và coi đó là cơ sở đầu tiên cho sự phát triển nhận thức lý tính ở trẻ.

Các nhà tâm lý học: D.B.Elkonin, P.Ia.Galpertin, V.V.Davudov... coi trọng việc dạy trẻ nắm được bản chất nguồn gốc của những ý niệm sơ đẳng về đại lượng kích thước phải đo lường. Họ đánh giá cao Việc sử dụng rộng rãi các trò chơi giáo dục cũng như việc mô hình hóa, trực quan hoặc các mối quan hệ kích thước khác nhau trong dạy học với trẻ mầm non. Theo họ thì các phương pháp này kích thích trẻ có những hành động thực tiễn khác nhau như: hành động So sánh, đo lường đơn giản phải thiết lập những chuỗi xếp dãy và các quan hệ chuyển đổi.

Các nhà giáo dục như B.B Danhilova, T.D Rexterman... đã đề xuất nội dung, phương pháp,

phương tiện, hình thức nhằm dạy trẻ mẫu giáo đo lường. Tuy nhiên các nhà giáo dục đã đưa ra những ý kiến khác nhau về việc bước đầu nên dạy trẻ đo lường độ dài hay thể tích của thể lỏng thể hột hạt những nghiên cứu thực tiễn của họ đã cho thấy rằng việc dạy học đo độ dài của vật là phù hợp với khả năng của trẻ những kết quả nghiên cứu trên đã được phản ánh trong chương trình giáo dục mầm non của Liên Xô cũ và cả chương trình giáo dục mầm non hiện nay.

Giáo dục mầm non của Singapore đã đưa ra mục tiêu cụ thể việc cho trẻ làm quen với các nội dung dạy trẻ về BTKT trong đó nhấn mạnh vai trò của trẻ trải nghiệm nhận biết kích thước qua các kỹ năng đo lường nhận biết mối quan hệ kích thước giữa các vật (Huỳnh Thị Tinh, 1015).

Dựa trên đặc điểm phát triển tâm lý của trẻ em lứa tuổi MN mà nhà giáo dục Nga Uxincki đã khẳng định rằng, KNĐL là cần thiết cho sự nhận biết của trẻ nhỏ. Quá trình dạy học cần tuân theo nguyên tắc khi dạy KNĐL, bởi hiệu quả của việc giáo dục KNĐL phụ thuộc vào mức độ hứng thú của trẻ đối với hoạt động đo (A.M.Leeusia, 2010).

Như vậy, chúng ta có thể thấy các công trình đã dày công nghiên cứu về việc phát triển biểu tượng kích thước cho trẻ và một số tác giả đã đề cập đến nội dung KNĐL cho trẻ mẫu giáo nhưng các công trình này chủ yếu tập trung nghiên cứu về lí luận.

Ở Việt nam trong giáo trình “Phương pháp hình thành biểu tượng toán học sơ đẳng cho trẻ mầm non” của T.S Đỗ Thị Minh Liên, giáo trình “Toán và phương pháp hình thành các biểu tượng toán học cho trẻ mẫu giáo” của Th.S Đinh Thị Nhung và “Sách bồi dưỡng giáo viên” của tác giả Đào Như Trang đã có những định hướng chung cách thức dạy trẻ phép đo lường, cụ thể hoá phương pháp hình thành KNĐL vào các đối tượng cụ thể, trong những điều kiện cụ thể theo Chương trình đổi mới với hướng dạy tích hợp theo chủ đề, chủ điểm giáo dục (Liên, 2010).

Các tác giả Đào Như Trang, Đinh Thị Nhung, Đỗ Thị Minh Liên, Phạm Phương Lan đã xác định nhiệm vụ hình thành BTKT cho trẻ thuộc lĩnh vực hình thành biểu tượng toán học sơ đẳng các tác giả

này nghiên cứu đặc điểm phát triển BTKT của trẻ mẫu giáo nói chung và khả năng đo lường của trẻ 5 6 tuổi nói riêng từ đó xây dựng nội dung phương pháp biện pháp hình thức dạy trẻ 5 6 tuổi KNĐL (Liên Đ. M., 2008).

Trong cuốn lý luận và phương pháp hình thành biểu tượng toán học cho trẻ mầm non tác giả Đỗ Thị Minh Liên đã khẳng định vai trò của việc dạy đo lường việc sử dụng phép đo lường với sử dụng đo ước lệ sẽ giúp trẻ xác định kích thước của vật ngày càng chính xác. Tác giả đã đề xuất nội dung dạy trẻ đo lường và xây dựng quy trình gồm 3 giai đoạn để dạy trẻ đo lường (Liên, 2010).

Bài viết “đem niềm vui học toán đến với trẻ” tác giả Hoàng Mai đã viết về nội dung giúp trẻ hiểu về đo lường như sau: giáo viên tập cho trẻ nhiều cách để đo ước lượng cân nặng của đồ vật ví dụ có thể dùng thước đo để đo chiều dài cái chiếu dùng bước chân để đến chiều dài của sân dùng mắt ước lượng chiều cao của cây với cách thức trên giúp trẻ hiểu trong khi chơi khi học khi làm việc ai cũng cần phải biết cách đo ước lượng chiều cao chiều dài cân nặng mọi vật mới dễ dàng thuận lợi trong việc xử lý.

Tác giả Bạch Thị Thu Trang trong khóa luận tốt nghiệp “Một số biện pháp hình thành kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi”. Tác giả nghiên cứu, thực nghiệm sự phạm và khẳng định vai trò của một số biện pháp cụ thể hình thành KNĐL cho trẻ mẫu giáo lớn như: Lập kế hoạch cho nội dung hình thành KKNĐL cho trẻ 5-6 tuổi; sử dụng hành động mẫu kết hợp lời giảng giải; tăng cường sử dụng trò chơi học tập; luyện tập với các bài tập đo đa dạng. Tuy nhiên, tính cho tới thời điểm hiện nay thì còn thiếu các công trình và kết quả nghiên cứu cụ thể về các biện pháp hình thành KNĐL cho trẻ 5-6 tuổi. Do đó, chúng tôi lựa chọn đề tài “giáo dục KNĐL cho trẻ 4-5 tuổi” để nghiên cứu nhằm nâng cao mức độ hình thành KNĐL cho trẻ, đồng thời góp phần làm phong phú thêm lý luận và thực tiễn về một số biện pháp hình thành KNĐL cho trẻ 4-5 tuổi (Trang, 2014).

Tóm lại, các công trình nghiên cứu về KNĐL đã được triển khai ở Việt Nam dưới nhiều khía cạnh khác nhau nhưng những công trình này chủ yếu nghiên cứu lí luận, tìm hiểu thực trạng KNĐL

ở trẻ MN, từ đó đề xuất một số phương pháp, biện pháp, hình thức dạy trẻ. Mặc dù các nghiên cứu này đã đưa ra cơ sở nhất định. Tuy nhiên, chưa có nghiên cứu nào tìm hiểu về thực trạng giáo dục KNĐL cho trẻ 5-6 tuổi thông qua hoạt động làm quen với toán ở một số Trường MN trên địa bàn thành phố Tuyên Quang.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng các nhóm phương pháp nghiên cứu sau: 1/ *Nhóm phương pháp nghiên cứu lý thuyết*: Phân tích, tổng hợp các tài liệu, công trình nghiên cứu của các tác giả trong và ngoài nước nhằm tìm hiểu những vấn đề lý luận về KNĐL của trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động LQVT từ đó đưa ra hệ thống lý luận; 2/ *Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn bao gồm*: Phương pháp điều tra bằng phiếu hỏi; Phương pháp phỏng vấn; Phương pháp quan sát; Phương pháp trò chuyện; Phương pháp thực nghiệm sư phạm; 3/ *Phương pháp xử lý số liệu* bằng phần mềm SPSS 20.0.

Nghiên cứu tiến hành khảo sát trên 30 giáo viên và 120 trẻ ở 2 trường mầm non (MN Sao Mai, MN Hoa Sen) thành phố Tuyên Quang.

Nghiên cứu tiến hành phỏng vấn sâu 30 giáo viên ở 2 trường (MN Sao mai, MN Hoa Sen,) thành phố Tuyên Quang. Mục đích nhằm thu thập, bổ sung, kiểm tra và làm rõ hơn những thông tin đã thu được từ các phương pháp khác. Hình thức thu thập dữ liệu: Tiến hành phỏng vấn thông qua đặt câu hỏi, lắng nghe, ghi chép và tiến hành xử lý thông tin.

+ Xác định số cho các mức độ đánh giá: cách tính điểm như sau.

Bảng 1. Các mức độ và cách tính điểm khảo sát

Các mức độ	Điểm			
	4	3	2	1
Tần xuất	Rất cần thiết	Cần thiết	Bình thường	Không cần thiết
	Thường xuyên	Thỉnh thoảng	Hiếm khi	Không bao giờ
Kết quả	Tốt	Khá	Trung bình	Yếu
Điểm	$3,25 \leq TB \leq 4,0$	$2,5 \leq TB < 3,25$	$1,75 \leq TB < 2,5$	$1,0 \leq TB < 1,75$

* Tiêu chí và thang đánh giá

- Tiêu chí đánh giá
- + Độ chính xác trình tự thao tác đo lường của trẻ
- + Tốc độ thực hiện đo lường của trẻ
- + Trẻ biết khái quát kết quả đo bằng thẻ số
- + Biết phản ánh chính xác mối quan hệ giữa kết quả đo và thước đo bằng lời
- + Biết vận dụng kỹ năng đo vào các hoàn cảnh khác nhau

- Thang đánh giá

Các tiêu chí này được đánh giá bằng hệ thống bài kiểm tra có cho điểm để đánh giá mức độ hình thành phát triển Kn đo lường của trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán và cho trẻ thực hiện bài khảo sát gồm 4 bài tập nhỏ và điểm tối đa cho mỗi bài tập là 1 điểm, với các nội dung cụ thể sau:

Bài 1: Khảo sát mức độ kiến thức kỹ năng đo độ dài của trẻ

Bài 2: Khảo sát mức độ kiến thức kỹ năng đo thể lỏng của trẻ

Bài 3: Khảo sát mức độ kiến thức kỹ năng đo thể hạt của trẻ

Bài 4: Khảo sát mức độ kiến thức kỹ năng vận dụng KN đo lường vào các tình huống do GV đưa ra.

- Cách đánh giá:

Mức độ 1: Tốt

- Trẻ thực hiện các thao tác đo lường chính xác
- Thực hiện các thao tác đo lường nhanh
- Phản ánh bằng lời chính xác, mạch lạc kết quả đo lường

- Nhận biết nhanh và phản ánh đúng mối quan hệ giữa kết quả đo bằng lời nói

- Tích cực vận dụng và linh hoạt những kiến thức, KNĐL vào các hoạt động khác

Mức độ 2: Khá

- Trẻ thực hiện các thao tác đo lường chính xác
- Thực hiện các thao tác đo lường còn chậm
- Phản ánh bằng lời chính xác, nhưng chưa mạch lạc

- Nhận biết nhanh và phán ánh đúng mỗi quan hệ giữa kết quả đo bằng lời nói

- Biết vận dụng và linh hoạt những kiến thức, KNĐL vào các hoạt động khác

Mức độ 3: Trung bình

- Trẻ thực hiện các thao tác đo lường đôi khi chưa chính xác

- Thực hiện các thao tác đo chưa nhanh

- Phán ánh bằng lời chưa chính xác, chưa mạch lạc

- Phán ánh lúc đúng, lúc sai mỗi quan hệ giữa kết quả đo và kết quả đếm

- Vận dụng kỹ năng đo lúc đúng, lúc sai

Mức độ 4: Yếu

- Trẻ thực hiện chưa đúng các thao tác đo lường

- Thực hiện các thao tác đo chậm

- Chưa phán ánh được kết quả đo lường

- Chưa phán ánh được mối quan hệ giữa kết quả đo và kết quả đếm

- Chưa biết vận dụng kiến thức, kỹ năng đo vào các hoạt động khác

4. Kết quả

4.1. Một số khái niệm công cụ

- **Kỹ năng đo lường:** Kỹ năng đo lường là năng lực thực hiện có kết quả hành động xác định độ lớn của đại lượng bằng các đơn vị đo không chuẩn. Việc đo các đối tượng bằng các thước đo ước lệ không phải là một phép tính toán học, điều này xuất phát từ một số nguyên nhân, như: Thứ nhất - thước đo được lựa chọn một cách ngẫu nhiên phụ thuộc vào tình huống và các điều kiện cụ thể. Nguyên nhân thứ hai có liên quan với nguyên nhân thứ nhất – vì đo bằng thước đo ước lệ cho nên việc đánh giá kích thước sẽ kém chính xác so với việc đo bằng các thước đo chuẩn. Ví dụ: Khi đo chiều dài đoạn đường bằng bước chân, nhưng chiều dài bước chân lại không đều, nên kết quả đo sẽ khác nhau ở các lần đo khác nhau.

- **Hoạt động làm quen với biểu tượng toán:** Cho trẻ LQVT ở trường mầm non là quá trình dạy những kiến thức toán học sơ đẳng, rèn kỹ năng cho

trẻ nhằm mục đích truyền thụ kiến thức, rèn luyện kỹ năng, kỹ xảo, phát triển các năng lực nhận biết và giáo dục phát triển toàn diện nhân cách trẻ (đức, trí, thể, mỹ và lao động) nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục mầm non.

4.2. Thực trạng nhận thức của giáo viên về sự cần thiết của việc phát triển kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán.

* Nhận thức của giáo viên về sự cần thiết của việc phát triển kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán.

Bảng 2. Nhận thức của giáo viên về sự cần thiết phát triển kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán

Nội dung	Kết quả		
	ĐTB	ĐLC	Mức độ
Rèn luyện các thao tác đo lường	3,18	0,70	Cần thiết
KNĐL giúp trẻ đánh giá được các chiều kích thước	3,73	0,46	Rất cần thiết
Phát triển thao tác tư duy	3,90	0,31	Rất cần thiết
Giúp trẻ hình dung trước kết quả đo tương ứng với độ dài của thước đo	2,73	0,57	Cần thiết
Giúp trẻ biết diễn đạt MQH của phép đo	2,73	0,69	Cần thiết
Điểm trung bình	3,24	0,55	Cần thiết

Từ bảng số liệu có thể thấy rằng giáo viên phụ trách lớp mẫu giáo 5-6 tuổi ở trường mầm non Sao Mai đã nhận thấy vai trò của giáo dục KNĐL cho trẻ là cần thiết Trong đó, các thao tác đo lường giúp trẻ giải quyết các nhiệm vụ ước lượng kích thước đơn giản được GV đánh giá có mức độ cần thiết (ĐTB 3,18). Trong khi đó, kỹ năng đánh giá chiều dài, chiều rộng chiều cao của vật chính xác được GV đánh giá ở mức rất cần thiết (ĐTB 3.73) nhưng không chênh lệch nhiều so với vai trò của thao tác đo. Ngoài ra GV đã đánh giá vai trò của sự kết hợp giữa hoạt động lý thuyết và thực tiễn cho trẻ học đo lường sẽ giúp phát triển các hình thức tư duy là rất cần thiết với (ĐTB 3.90) đạt mức cao nhất trong số 5 vai trò của KNĐL đối với trẻ 5-6 tuổi. Tuy nhiên việc trẻ diễn đạt các

mối quan hệ kết quả đo được GV đánh giá ở mức cần thiết nhưng lại chênh lệch khá nhiều (ĐTB 2.73). Qua trao đổi với cô N.T.H cho biết: “*giáo dục KNĐL là rất cần thiết trong quá trình dạy trẻ làm quen với toán bởi khi đo lường phát triển ở trẻ khả năng sáng tạo, tư duy đặc biệt tư duy logic, không những thế còn giúp trẻ biết ước lượng các chiều của vật và đặc biệt giúp trẻ diễn đạt được mối quan hệ của phép đo và nêu được kết quả đo biểu thị bằng các con số*”

4.3..Thực trạng việc hướng dẫn kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán

4.3.1. *Thực trạng nhận thức của giáo viên mầm non về nội dung hướng dẫn kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán*

Bảng 3: Nhận thức của giáo viên mầm non về nội dung phát triển kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán

Nội dung	Kết quả		Mức độ
	ĐTB	ĐLC	
Dạy trẻ đo độ dài của đối tượng	3,73	0,44	Rất cần thiết
Dạy trẻ đo thể lỏng	2,53	0,58	Cần thiết
Dạy trẻ đo thể hạt	3,05	0,48	Cần thiết
Dạy trẻ hiểu ý nghĩa các danh từ chỉ kích thước và biết diễn đạt các mối quan hệ chính xác	2,75	0,69	Cần thiết
TRUNG BÌNH CHUNG	3,02	0,55	Cần thiết

Qua kết quả điều tra ở bảng trên cho thấy, hầu hết các GV, CBQL đều cho rằng nội dung phát triển KNĐL cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán là một nội dung vô cùng quan trọng và rất cần thiết, bởi toán học là bộ môn có mặt trong tất cả các lĩnh vực khoa học của cuộc sống, giúp trẻ giải quyết được nhiều vấn đề trong thực tế như: Qua trao đổi trực tiếp với GV đều cho rằng các hoạt động học toán ở nội dung thứ nhất “Dạy trẻ đo độ dài của đối tượng” và nội dung thứ 3 “Dạy trẻ Đo thể lỏng”, các nội dung này ĐTB đạt là 3,73; 3,05. Với nội dung dạy trẻ “Dạy trẻ Đo thể hạt” đạt ĐTB là 3,05. Như vậy, hầu hết GV ở

2 trường đều nhận thức sự cần thiết dạy trẻ các nội dung trên để chuẩn bị cho trẻ nền tảng kiến thức toán học sau này. Cô HT. L.T.T trường MN Hoa Sen cho rằng: *Việc dạy trẻ phép đo lường giúp trẻ hiểu được các chiều của vật (chiều dài, chiều rộng, chiều cao, độ lớn của các vật và đặc biệt giúp trẻ biết đong, đo (đo trung tính và đo tuyến tính) từ đó trẻ biết khái quát phép đo bằng kết quả, diễn đạt mối quan hệ của phép đo. Ví dụ: để đo dung tích của 1 đối tượng bằng các đơn vị đo khác nhau, trẻ biết diễn đạt mối quan hệ như: đơn vị nào nhỏ nhất sẽ đong được số lần nhiều nhất và đơn vị đo nào lớn nhất sẽ đong được số lần ít nhất, cuối cùng trẻ biết khái quát kết quả bằng các con số và biết so sánh 3 đơn vị đo từ đó rút ra được khái niệm của phép đo..* Như vậy chúng ta có thể thấy nội dung hình thành BTKT nó chung và nội dung dạy trẻ phép đo lường nói riêng cho trẻ 5-6 tuổi là rất cần thiết trong quá trình dạy trẻ học toán ở trường mầm non.

4.3.2. *Thực trạng sử dụng các phương pháp hướng dẫn kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán*

Khi khảo sát các GV của Trường MN Sao Mai, chúng tôi thu được bảng đánh giá sau:

Bảng 4. Thực trạng sử dụng các phương pháp hướng dẫn kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán

Nội dung	Kết quả		Mức độ
	ĐTB	ĐLC	
Phương pháp thông qua luyện tập (bài tập, trò chơi)	1,78	0,58	Bình thường
Phương pháp dùng lời	2,15	0,66	Bình thường
Phương pháp thực hành	1,85	0,53	Bình thường
Phương pháp hoạt động với đồ vật	3,50	0,82	Rất cần thiết
TRUNG BÌNH CHUNG	2,32	0,65	Trung bình

Theo kết quả điều tra của bảng 4 nhìn chung chúng tôi thấy GV thường tìm kiếm, vận dụng các phương pháp trong quá trình phát triển KNĐL cho trẻ, tuy nhiên chưa có sự đồng đều. Phương pháp thông qua luyện tập được GV đánh giá thấp nhất ĐTB là 1,78 mức độ trung bình. Đây là phương

pháp mà trong lĩnh vực GD nào cũng cần phải có. Bên cạnh đó, Phương pháp hoạt động với đồ vật được đa số GVMN lựa chọn và đánh giá rất cao trong quá trình dạy học ĐTB là 3,50 ở mức độ tương đối tốt. Qua trao đổi ý kiến với GVMN trong lớp học cho thấy việc phát triển KNĐL cho trẻ 5-6 tuổi chủ yếu dạy trẻ trên tiết học toán nên kết quả đạt chưa cao. Tìm hiểu kỹ hơn về việc sử dụng không đồng đều các phương pháp, chúng tôi phỏng vấn một số GV và được biết, việc vận dụng các phương pháp phát triển KNĐL cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán là do GV còn gặp nhiều khó khăn như: GV tự tìm hiểu và áp dụng, do chưa biết cách phối hợp linh hoạt các phương pháp. Trao đổi với H.T.T.H MN Sao mai và cô giáo L.T.M MN Hoa Sen đều cho rằng: *“Việc sử dụng các phương pháp dạy học trên chưa đồng đều là do một số GV chưa biết phối hợp linh hoạt và sử dụng một cách cứng nhắc ... cho nên khi thực hiện gặp rất nhiều khó khăn*

Nhìn chúng giáo viên mầm non đã nhận thức được tầm quan trọng của các phương pháp giáo dục KNĐL cho trẻ 5-6 tuổi, tuy nhiên thực tế cho thấy họ chưa biết cách tận dụng, khai thác phối hợp các biện pháp một cách hợp lý do đó hiệu quả giáo dục chưa cao.

4.3.3 Thực trạng sử dụng các hình thức hướng dẫn kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán

Theo đánh giá của GV trường MN, việc sử dụng các hình thức phát triển KNĐL cho trẻ là cần thiết. Kết quả thu được thể hiện ở bảng sau:

Bảng 5. Thực trạng sử dụng các hình thức hướng dẫn kỹ năng đo lường cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán

Kết quả Nội dung	ĐTB	ĐLC	Mức độ
Thông qua hoạt động học tập	4,0	0,0	Rất cần thiết
Thông qua hoạt động trải nghiệm	3,0	0,39	Cần thiết
Thông qua hoạt động vui chơi	2,53	0,72	Cần thiết
Thông qua hoạt động lao động	1,80	0,65	Bình thường

Kết quả Nội dung	ĐTB	ĐLC	Mức độ
Thông qua hoạt động dạo chơi, tham quan	1,83	0,38	Bình thường
Thông qua hoạt động ngoài trời	1,75	0,44	Bình thường
Trung bình	2,48	0,43	Trung bình

Nhìn vào bảng 5 cho thấy phần lớn các GV cho rằng việc phát triển KNĐL cho trẻ 5- 6 tuổi được hình thành trong tất cả các dạng hoạt động của trẻ ở trường MN, tuy nhiên mức độ lựa chọn hình thức lại không giống nhau. Cụ thể, các ý kiến của GV tập trung vào hình thức thông qua hoạt động học tập ĐTB là 4,0 (100%) đạt điểm tối đa. Hình thức thông qua hoạt động trải nghiệm ĐTB 3,0; Hình thức thông qua hoạt động vui chơi ĐTB 2,53 và họ cho rằng đây là hình thức hữu hiệu nhất để hình thành BTSL cho trẻ, là cách để trẻ biết vận dụng các tri thức, kỹ năng đã học vào giải quyết các tình huống trong cuộc sống thực tế một cách có hiệu quả. Ví dụ: Thông qua hoạt động dự án *“Cái cầu”* trẻ được tham gia vào hoạt động, khi hoạt động trẻ sẽ phải suy nghĩ, tính toán về chiều dài, chiều rộng, chiều cao của *“Cái cầu”* mà trẻ muốn xây dựng. Ở trong hoạt động này để có được chiếc cầu đẹp như ý đòi hỏi trẻ phải tư duy lo gic tức là trẻ phải sử dụng thước đo để đo các chiều và cách sử dụng nguyên vật liệu để làm chiếc cầu đó. Như vậy, chúng ta thấy hoạt động trải nghiệm cũng góp phần to lớn trong việc dạy trẻ KNĐL đạt hiệu quả cao.

Qua trao đổi ý kiến với GV ở cả 2 trường về hình thức thông qua hoạt động lao động ĐTB là 1,80; Thông qua hoạt động dạo chơi, tham quan ĐTB 1,83 và hình thức thông qua hoạt động ngoài trời ĐTB là 1,75. Nhìn vào điểm trung bình ta thấy mức độ lựa chọn ở cả ba hình thức của hai cơ sở GDMN chủ yếu ở mức độ trung bình, đa số GV cho rằng chỉ khi nào có nội dung liên quan đến toán mới cho trẻ ứng dụng. Ví dụ: Hoạt động lao động cho trẻ “đong nước đổ vào bình” kết hợp cho trẻ đếm và diễn đạt kết quả đo qua đó trẻ hiểu được ý nghĩa của phép đo trong cuộc sống hàng ngày.

Như vậy, từ những kết quả trên cho thấy hầu hết GV của các trường mầm non khi phát triển KNĐL cho trẻ chủ yếu trên tiết học toán. Việc dạy học thông qua các hình thức khác còn ít. Đây cũng

là một lý do chúng tôi muốn tìm hiểu thực trạng, trên cơ sở đó đề xuất một số biện pháp phát triển KNĐL cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán nhằm đạt hiệu quả cao hơn.

4.4. Thực trạng kỹ năng đo lường của trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán

Kết quả cho thấy rằng trong quá trình rèn luyện KNĐL trẻ còn gặp rất nhiều khó khăn. Kết quả cụ thể được thể hiện ở bảng dưới đây:

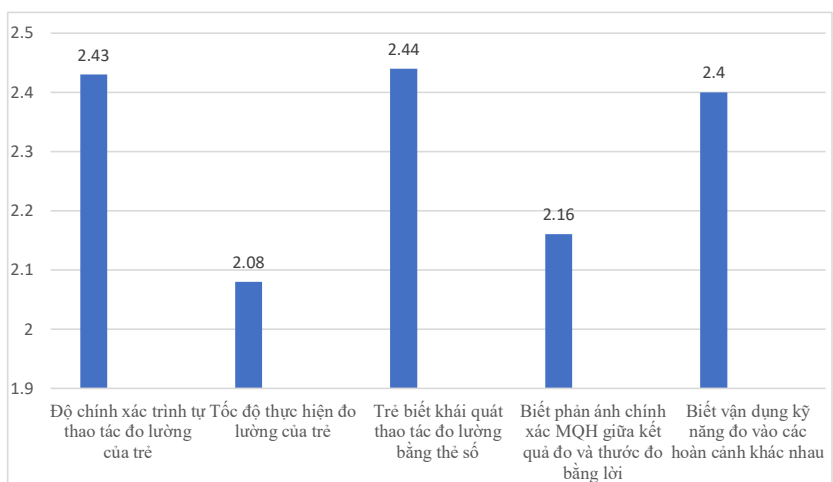
Bảng 6: Thực trạng kỹ năng đo lường của trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán

Biểu hiện	Kết quả		
	ĐTB	ĐLC	Mức độ
1. Mức độ hình thành KNĐL của trẻ			
Độ chính xác trình tự thao tác đo lường của trẻ	2.43	0.60	Trung bình
Tốc độ thực hiện đo lường của trẻ	2.08	0.52	Trung bình
Trẻ biết khái quát thao tác đo lường bằng thẻ số	2.44	0.68	Trung bình
Biết phản ánh chính xác MQH giữa kết quả đo và thước đo bằng lời	2.16	0.62	Trung bình
Biết vận dụng kỹ năng đo vào các hoàn cảnh khác nhau	2.4	0.68	Trung bình
Trung bình chung	2.30	0.62	Trung bình

Từ số liệu bảng trên ta thấy mức độ nhận thức về KNĐL của trẻ 5-6 tuổi là chưa cao và đều ở mức trung bình. Qua quá trình thực hiện các bài

kiểm tra và tổng hợp kết quả chúng tôi nhận thấy với những bài tập ở mức độ thấp thì phần lớn trẻ đạt được điểm số cao hơn. Trong đó với bài tập đo dung tích của đối tượng thì trẻ còn lúng túng trong việc sử dụng dụng cụ đo và chưa biết khái quát kết quả đo dẫn đến kết quả nhận thức chỉ đạt ở mức trung bình. Cũng chính vì kỹ năng chưa tốt nên trẻ không biết vận dụng kỹ năng đo vào các hoàn cảnh khác (ĐTB 2.40). Qua trao đổi trực tiếp với cô L.H.H cho biết “việc dạy kỹ năng đo cho trẻ là rất cần thiết, tuy nhiên trong quá trình dạy trẻ làm quen với BTKT chủ yếu giáo viên tập trung dạy trẻ về các BTKT khác mà chưa quan tâm đúng mức đến việc dạy trẻ kỹ năng đo các chiều của vật nên kết quả kiểm tra còn chưa cao”

Trong quá trình quan sát, chúng tôi nhận thấy: khi tổ chức cho trẻ đo thể tích nước, thẻ hạt hạt thì trẻ rất hứng thú, tuy nhiên trẻ lại chưa có kỹ năng đong, đa số trẻ đong không đều, lúc đầy lúc vơi, và không nói được kết quả của việc mình vừa làm. Trong khi tiến hành quan sát trẻ đo chiều dài của đối tượng thì đa số trẻ không phân biệt được chiều đo, thao tác đo thiếu chính xác và không nắm được kết quả đo. Số trẻ nắm vững kiến thức, kỹ năng đo lường và vận dụng chúng vào trong các hoàn cảnh khác nhau là chưa cao. Thực tế cho thấy rằng biện pháp giáo viên sử dụng chưa đạt hiệu quả cao trên trẻ. Do đó, chúng tôi nhận thấy rằng cần nghiên cứu áp dụng một số biện pháp thích hợp hơn nữa để việc phát triển kỹ năng đo lường cho trẻ 5 6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán đạt hiệu quả cao hơn.

Biểu đồ 1. Mức độ kỹ năng đo lường của trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen với toán

Từ biểu đồ trên ta có thể thấy, trong các biểu hiện KNĐL của trẻ thì KNĐL của trẻ đang ở mức điểm cao hơn các biểu hiện còn lại, mức trung bình (TBC 2,43). Cô N.T.N (GVMN) cho biết: *“Sự phát triển nhanh chóng của xã hội đã ảnh hưởng đến khả năng nhận diện vấn đề của trẻ rất tích cực, trẻ hiện nay có khả năng nhận diện vấn đề nhanh và chính xác, điều này mang lại nhiều thuận lợi cho việc giáo dục cũng như phát triển của trẻ”*. Cùng với ý kiến của GVMN khi chúng tôi tiến hành phỏng vấn, kết hợp với việc quan sát trẻ trong quá trình học tập chúng tôi nhận thấy rằng, trẻ hiện nay có khả năng nhận diện vấn đề rất nhanh nhạy, trẻ có thể nắm bắt được vấn đề khi nó vừa xuất hiện.

Qua phỏng vấn cô H.T.Y cho biết: *“Chúng tôi cập nhật và xác định nội dung dạy trẻ KNĐL dựa trên thông tư mới nhất của Bộ giáo dục và đào tạo. Đối với trẻ 5-6 tuổi nội dung dạy trẻ bao gồm dạy trẻ so sánh sắp xếp thứ tự theo chiều dài, bề rộng, chiều cao, độ lớn của 3 đối tượng, dạy trẻ đo độ dài 1 vật bằng 1 đơn vị đo, dạy trẻ đo dung tích 1 vật bằng các đơn vị đo, dạy trẻ hiểu ý nghĩa các danh từ chỉ kích thước và biết diễn đạt các mối quan hệ chính xác. Tuy nhiên thì kỹ năng đo và khái quát kết quả đo của trẻ 5-6 tuổi còn chưa cao”*. Do vậy mà đây là nội dung tương đối khó với trẻ 5-6 tuổi, số lượng trẻ thực hiện nhuần nhuyễn còn ít nên kết quả đạt được ở mức độ trung bình, thấp hơn so với các nội dung khác

Tóm lại: Qua điều tra thực trạng mức độ phát triển KNĐL cho trẻ 5-6 tuổi chúng tôi nhận thấy rằng phần lớn GV nhận thức được vai trò của việc phát triển KNĐL cho trẻ 5-6 tuổi thông qua hoạt động làm quen với toán là rất cần thiết, nhưng trong quá trình tổ chức hoạt động KNĐL cho trẻ GV chưa biết cách phối hợp các biện pháp linh hoạt, sáng tạo nên dẫn tới hiệu quả chưa cao. Vì vậy việc lựa chọn và đề xuất một số biện pháp sư phạm là điều kiện cần thiết nhằm nâng cao hiệu quả hình thành biểu tượng toán nói chung và KNĐL cho trẻ 5-6 tuổi nói riêng.

5. Kết luận

Qua việc nghiên cứu, phân tích và đánh giá thực trạng việc giáo dục KNĐL cho trẻ 5-6 tuổi thông qua hoạt động làm quen với toán ở một số trường MN trên địa bàn thành phố Tuyên Quang cho thấy: Đa số GV đều có nhận thức đúng về sự cần thiết của việc giáo dục KNĐL cho trẻ 5-6 tuổi, xong kết quả thực hiện lại chưa mang lại hiệu quả cao. Nguyên nhân dẫn đến thực trạng trên là do giáo viên chưa thực sự chủ động, linh hoạt lựa chọn các biện pháp phù hợp trong việc rèn luyện KNĐL cho trẻ.

Kết quả điều tra thực trạng KNĐL của trẻ 5-6 tuổi ở 2 trường mầm non còn ở mức độ trung bình và có những hạn chế nhất định, nhất là kỹ năng trẻ tham gia các bài tập đo dung tích của một đối tượng bằng các đơn vị đo khác nhau đa số trẻ còn nhiều lúng túng, vụng về. Tuy nhiên một số bài tập trẻ tham có kết quả cao hơn nhưng chủ yếu các bài tập đó ở mức độ 1 (mức độ dễ)

Để nâng cao hiệu quả giáo dục nói chung và giáo dục KNĐL cho trẻ nói riêng cần có sự tác động đồng bộ của nhà trường. Yêu cầu cấp thiết ở đây chính là đề xuất một số biện pháp mang tính hiệu quả trong việc giáo dục KNĐL nhằm hình thành BTKT, trong đó trường mầm non giữ vai trò quan trọng trong việc lựa chọn những biện pháp tác động phù hợp.

Lời cảm ơn

Nghiên cứu này được tài trợ bởi trường Đại học Tân Trào, Tuyên Quang, Việt Nam.

REFERENCES

- A.M. Leeusia. (2010). *Methods for Introducing Children to Mathematics*. Moscow: Moscow Publishing House.
- A.V. Petorovski. (1982). *Developmental Psychology and Educational Psychology*. Hanoi: Education Publishing House.

- Anh, D. L. (2019). The Current Situation of Teaching Problem-Solving Skills to 5-6 Year Olds Through Role-Playing Games in Some Preschools in Hanoi. *Journal of Education*, Special Issue, September 2019.
- Dung, T. T. (2012). *Guidance and Practice of Life Skills for Preschool Children*. Hanoi: Vietnam National University Press.
- Hang, P. T. (2017). Measures to Develop Problem-Solving Skills for 5-6 Year Olds Through Math Introduction Activities. *Journal of Education*, Issue 404, Part 2, April 2017.
- Huynh Thi Tinh. (2015). *Measures to Form Size Concepts for 4-5 Year Olds Through Outdoor Activities*. Hanoi: Hanoi National University of Education.
- Pham Huong Lan. (2006). *Mathematics and Methods of Guiding Preschool Children to Form Basic Mathematical Concepts*. Hanoi Publishing House.
- Lien, D. T. (2010). *Theories and Methods of Forming Elementary Mathematical Concepts for Preschool Children*. Hanoi: Hanoi Publishing House.
- Lomov, B. (2000). *Theoretical and Methodological Issues in Psychology*. Hanoi: Vietnam National University Press.
- Trang, D. M. (2014). *Developing a System of Exercises to Train Measurement Skills for 5-6 Year Olds*. Hanoi: Hanoi National University of Education 2.